

УДК 658.14

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Д.І. Коваленко

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та фінансово - економічної безпеки
Київський національний університет технологій та дизайну, м.Київ*

А.О. Легка

*студентка кафедри фінансів та фінансово - економічної безпеки,
Київський національний університет технологій та дизайну, м.Київ*

МЕХАНИЗМ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВО- ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Д.И. Коваленко

*к.э.н., доцент кафедры финансов и финансово - экономической
безопасности,
Киевский национальный университет технологий и дизайна, г. Киев,*

А.О. Легкая

*студентка кафедры финансов и финансово-экономической безопасности,
Киевский национальный университет технологий и дизайна, г. Киев*

MECHANISM OF PROVIDING FINANCIAL AND ECONOMIC SAFETY OF THE ENTERPRISE

D. Kovalenko

*k.e.n., associate professor of department of finances and financially - economic
security,*

Kievan national university of technologies and design, m. of Kiiv

A. Legka

student of department of finances and financially economic security,

Kievan national university of technologies and design, m. Kyiv

Анотація. У статті розглядається економічна безпека підприємства, виокремлено фінансову складову економічної безпеки як основного елемента та запропоновано механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Узагальнено основні підходи до визначення сутності понять «фінансова безпека» та «фінансово-економічна безпека».

Аннотация. В статье рассматривается экономическая безопасность предприятия, отделена финансовая составляющая экономической безопасности как основного элемента и предложен механизм обеспечения финансовой безопасности предприятия.

Обобщены основные подходы к определению сущности понятий «финансовая безопасность» и «финансово-экономическая безопасность».

Abstract. The article examines the economic security of the enterprise as a complex multistructured science of multi-level security socio-economic systems. Providing a financial component of economic security as a key element of sustainable economic state enterprises. Summarizes the main approaches to the definition of the concepts of «financial security» and «financial and economic security», «mechanism to ensure financial and economic security».

Ключеві слова: економічна безпека, фінансова безпека, фінансово-економічна безпека, система, механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Ключевые слова: экономическая безопасность, финансовая безопасность, финансово-экономическая безопасность, система, механизм обеспечения финансово-экономической безопасности.

To the key of word: economic security, financial safety, finansovo-ekonomichna safety, system, mechanism of providing of finansovo-ekonomichnoy safety.

Постановка проблеми. У ринковій економіці кожне підприємство перебуває в умовах жорсткої конкурентної боротьби, негативний результат

якої може привести до фінансової кризи або банкрутства. Це зумовлює потребу у формуванні та використанні ефективних інструментів оперативного управління господарською діяльністю, складовою частиною яких є методи управління фінансовою та економічною безпекою підприємства, яка здатна забезпечити завчасне попередження і подолання кризових ситуацій,

Метою статті: є теоретичне обґрунтування економічної безпеки підприємства на базі його фінансової складової та механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій: Питанням фінансово-економічної безпеки підприємства та механізмом забезпечення фінансової безпеки займалися такі науковці як : Васильців Т. Г. [1], Головка В.І. [8,9], Столбов В.Ф. [3], Мінченко А.В. [8], Шаманська В.М. [9], Іващенко О.В. [4], Подольчак Н.Ю. [2], Мойсеєнко І.П. [6], Марченко О.М. [6] та багато інших.

Вони докладно розкрили питання систематизації фінансово-економічної безпеки підприємств, методичні основи формування підрозділів реалізації економічної безпеки на підприємствах, комплексні підходи до її оцінки тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою функціонування будь-якого підприємства, яке займається виробництвом або послугами є отримання прибутку. Але ефективність діяльності підприємства залежить як від внутрішніх, так і зовнішніх чинників. В умовах розвитку сучасної економіки все більш для підприємства набуває впливове значення такий внутрішній чинник, як фінансова безпека, що безпосередньо забезпечує економічну безпеку підприємства.

Розглянемо головні підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства», що мають місце сьогодні:

1) економічна безпека підприємства – це стан захищеності його інформаційних ресурсів та комерційної таємниці;

2) економічна безпека підприємства – це стан його захищеності від негативних впливів зовнішнього середовища;

3) економічна безпека підприємства – це стан його захищеності від негативних впливів і змін зовнішнього та внутрішнього середовища;

4) економічна безпека підприємства – це стан його захищеності від негативних впливів і змін зовнішнього та внутрішнього середовища при найефективнішому використанні корпоративних ресурсів.

Отже, головна мета управління економічною безпекою - забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного використання ресурсів, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також постійного стимулювання нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку. Для більш глибокого дослідження економічної безпеки підприємства необхідно визначити її складові елементи (рис. 1).

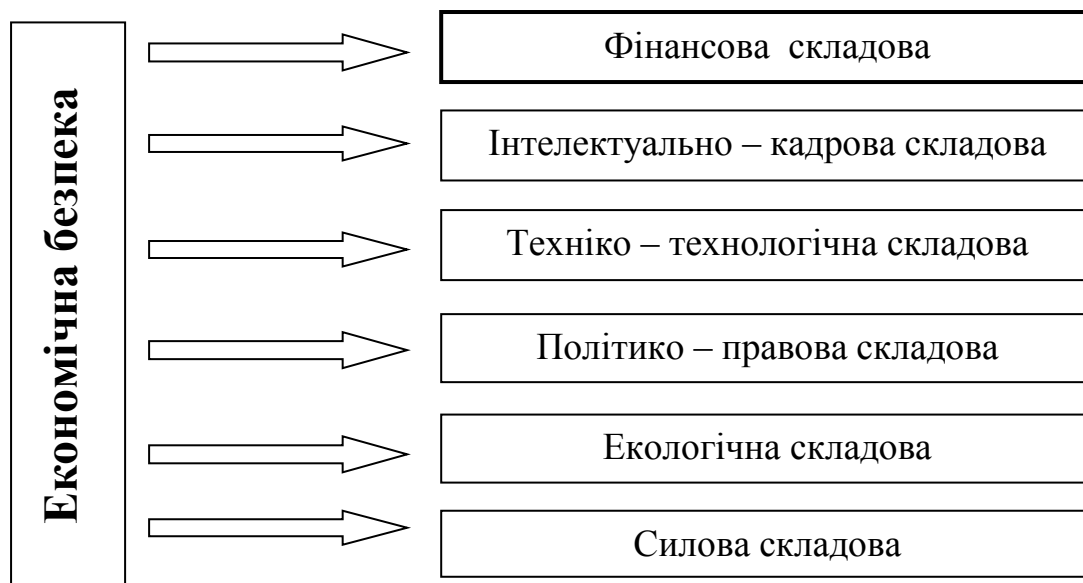

Рис. 1 Складові економічної безпеки підприємства

Якщо враховувати структурну ієрархію складових економічної безпеки підприємства, представлених на рис. 1, то бачимо, що фінансова складова по важливості знаходиться на першому місці. Тому від врахування всіх її особливостей залежить й загальна економічна безпека підприємства. Для досягнення фінансової безпеки на підприємстві необхідно розробити

механізм забезпечення фінансової безпеки. Для розгляду даного механізму визначимо сутність поняття «фінансова безпека» [7].

Сутність фінансової безпеки полягає у наявності такого його фінансового стану, який характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, а також місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; а також спрямованістю на ефективний і сталий розвиток [3].

Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства можна розглядати як систему організаційних, фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці підприємства.

Механізм фінансової безпеки підприємства дозволяє:

- забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність та достатню фінансову незалежність підприємства у довгостроковому періоді;
- забезпечити оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства;
- ідентифікувати зовнішні і внутрішні небезпеки та загрози фінансовому стану підприємства та розробляти заходи для їх вчасного усунення;
- самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію;
- забезпечувати достатню фінансову незалежність підприємства;
- забезпечувати достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень;
- забезпечувати захищеність фінансових інтересів власників підприємства [1].

В табл. 1 наведено семантичну характеристику поняття «механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства».

Семантична характеристика поняття «механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства»

<i>Поняття</i>	<i>Об'єкт, яким оперують</i>	<i>Призначення</i>	<i>Зміст поняття</i>
Механізм	Показники ефективності використання наявних ресурсів підприємства	Створення умов для забезпечення фінансової безпеки підприємства	Спосіб забезпечення або реалізації фінансової безпеки підприємства
Фінансова безпека підприємства	Фінансові ресурси підприємства	Відображення ефективності використання фінансових ресурсів у поточному періоді та можливості реалізації стратегічних інтересів	Стан найбільш ефективного використання фінансових ресурсів для реалізації та захищеності фінансових інтересів підприємства в поточному й перспективному періоді
Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства	Показники ефективності використання фінансових ресурсів підприємства	Отримання прибутку підприємство, якого достатньо, як мінімум, для перебування підприємством в фінансовій безпеці	Система організаційних фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження нейтралізацією та ліквідацією загроз в фінансовій безпеці підприємства

Дані, наведені в табл. 1, дають змогу зробити висновок про зв'язок між поняттями «механізм» та «фінансова безпека підприємства», який виражається в тому, що останнє є показником попереднього. У свою чергу, механізм є інструментом досягнення максимального рівня фінансової безпеки підприємства.

Таким чином, механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства (ФБП) можна подати у наступному вигляді (рис.1) [5].

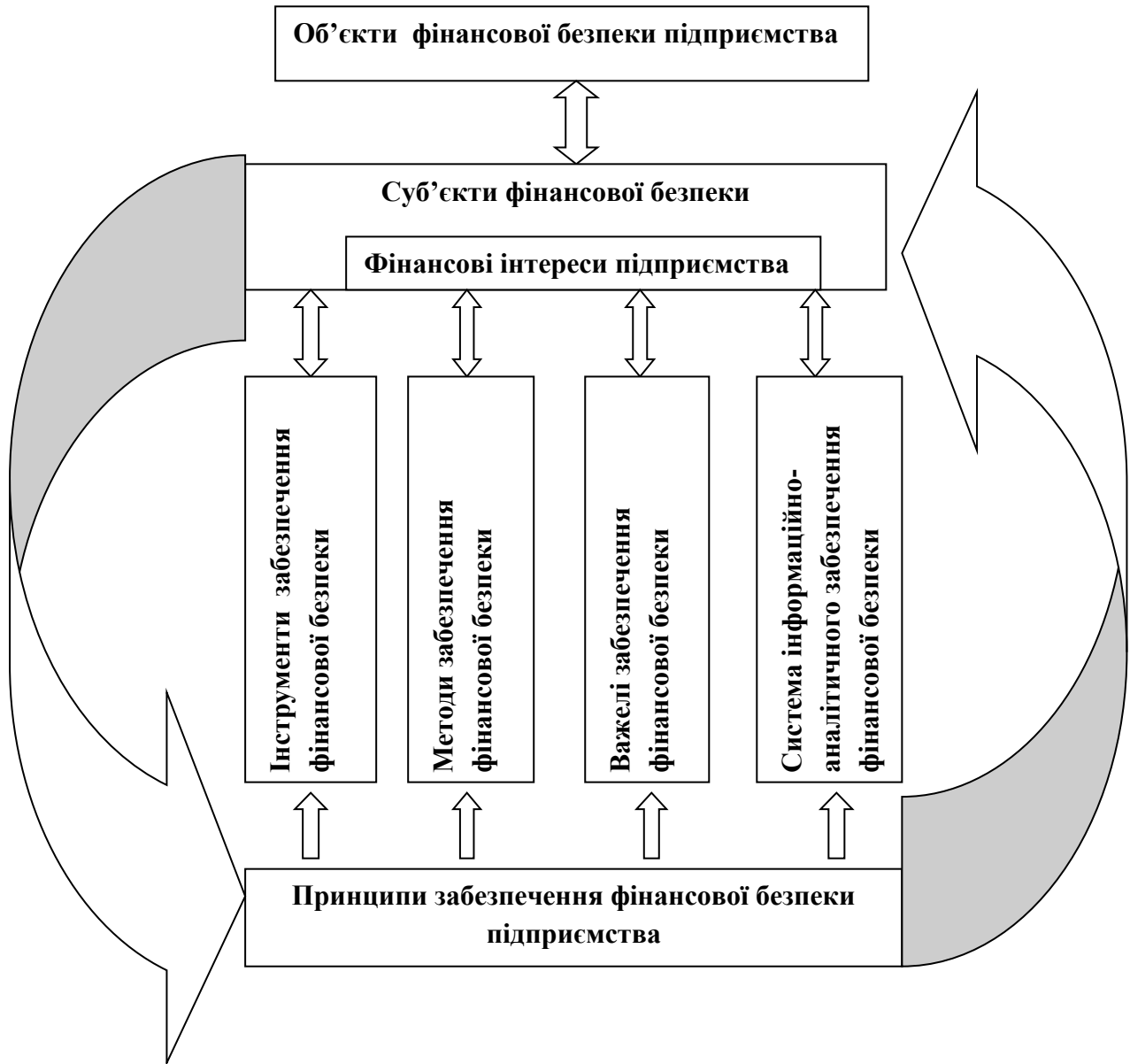

Рис. 1 Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства

До складу фінансових інструментів забезпечення фінансової безпеки підприємства, що визначають його фінансові відносини, слід віднести: платіжні інструменти (доручення, акредитив та ін.), кредитні інструменти (угоди про кредитування), депозитні інструменти (депозитні сертифікати, угоди), інвестиційні інструменти (акції, паї), інструменти страхування (страхова угода) [6].

Методологічний апарат забезпечення фінансової безпеки підприємства може включати такі методи, як: техніко-економічні розрахунки, балансовий, економіко-статистичний, економіко-математичний, експертних оцінок,

дисконтованої вартості, амортизації активів, реінжинірингу, логістики, аудиту, оптимізації оподаткування, імітаційної гри [5].

Фінансові важелі забезпечення фінансової безпеки підприємства – це система стимулів та заохочень для менеджерів за ухвалення ефективних управлінських рішень і система санкцій за негативні наслідки їх дій у сфері фінансової безпеки, а також загальний внутрішній механізм управління підприємством, заснований на його власній фінансовій філософії [4].

Системи інформаційно-аналітичного забезпечення формується на базі: даних бухгалтерського, оперативного та статистичного обліку і звітності; галузевих показники діяльності підприємств-аналогів; звітів та планів і прогнозів, отриманих у процесах стратегічного, тактичного і оперативного планування, аналізу, контролю і бюджетування; оцінки загроз фінансовій безпеці підприємницької діяльності за джерелом, за рівнем тяжкості наслідків, за рівнем вірогідності, за сферою і джерелом виникнення, за тривалістю впливу, за ступенем розвитку, за ступенем напруженості тощо[2].

Висновки. Таким чином, для забезпечення успішної діяльності будь-якого підприємства, уникнення зовнішніх та внутрішніх загроз на підприємстві необхідно забезпечити його фінансово-економічну безпеку. А в свою чергу для ефективного впровадження фінансової безпеки підприємства потрібно на підприємстві розробити та використовувати механізм забезпечення економічної безпеки, який включає в себе: інструменти забезпечення ФБП, методи забезпечення ФБП, важелі забезпечення ФБП, систему інформаційно-аналітичного забезпечення ФБП.

Слід зазначити, що використання механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки, дозволяє ефективно працювати підприємству в умовах жорсткої конкуренції та бути прибутковим і рентабельним.

Література:

1. Васильців Т. Г. / Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів: ВИДАВНИЦТВО, 2012. – 386 с.
2. Подольчак Н.Ю. / Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посібник / Н.Ю.Подольчак, В.Я.Карковська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 268с.
3. Столбов В.Ф., Шаповал Г.М. / Особливості управління системою фінансово-економічної безпеки / В.Ф.Столбов, Г.М.Шаповал // Комунальне господарство міст. Науково-технічний збірник.- 2013.- №111. – с.103-108.
4. Іващенко О.В., Четверіков П.М. / Система фінансово-економічної безпеки підприємства / О.В.Іващенко, П.М. Четверіков [Електронний ресурс].- режим доступу:<http://www.sword.com.index/2012>.
5. Трухан О.Л. Наукова інтерпретація функцій стратегічного управління підприємствами/ О.Л. Трухан // Вісник Хмельницького національного університету / Економічні науки. – 2012. – № 1. – Т. 2. – С. 29 –35.
6. Мойсеєнко І.П., Марченко О.М. / Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник / Мойсеєнко І.П., Марченко О.М.. – Львів, 2011. – 380 с.
7. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємства : Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 240 с.
8. Головка В.І., Мінченко А.В., Шарманська В.М. Фінансово-економічна діяльність підприємств: контроль, аналіз та безпека. – К.: ЦУЛ, 2006. – 448 с.
9. Головка В.І., Шаманська В.М. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.